

שנה אחרי סינדור: הודו, פקיסטן והסדר האזורי החדש

מאת ד"ר לורן דגן עמוס

מבט מבס"א, מס' 2,386, 27 במאי 2026

תקציר: המאמר מנתח את השלכותיו ארוכות הטווח של מבצע סינדור (מאי 2025), המסמן מעבר אסטרטגי של הודו מרטוריקה של תגובה למדיניות קרה ומחושבת של "תוצאה מכוילת" מול טרור חוצה-גבולות. שנה לאחר המבצע, בולט כי פקיסטן ממנפת חולשות מבניות לכדי רלוונטיות דיפלומטית ותפקידי תיווך אזוריים, בעוד הודו נדרשת לנווט במערכת מורכבת ורב-שכבתית המושפעת מהעומק הסיני והטורקי של איסלאמאבאד, לצד הידוק שותפויותיה שלה עם ישראל ואיחוד האמירויות. בעידן שלאחר המבצע, מאזן הכוחות בדרום אסיה הפך למתוחכם, מסוכן ומאתגר מאי פעם עבור האוטונומיה האסטרטגית של ניו דלהי.

שנה לאחר מבצע סינדור, ברור כי לא מדובר בעוד פרק קצר בהיסטוריה הארוכה של עימותי הודו-פקיסטן. אף שהמבצע היה מוגבל בזמן – כ-88 שעות של לחימה אינטנסיבית, השלכותיו חורגות בהרבה משדה הקרב. סינדור הפך לנקודת מבחן עבור מדיניות הביטחון ההודית, עבור יכולותיה הצבאיות, עבור מעמדה של פקיסטן, ועבור התחרות הרחבה יותר בין סין, ארצות הברית ושחקניות אזוריות במערב אסיה ובאינדו-פסיפיק.

המבצע נולד מתוך טראומה. פיגוע פאהאלגאם באפריל 2025, שבו נהרגו 26 אזרחים, הציב את ממשלת מודי מול לחץ ציבורי, פוליטי וביטחוני חריף. אולם תגובתה של הודו לא הייתה רק תגובת נקם. היא הייתה ניסיון להגדיר מחדש את כללי המשחק מול טרור חוצה-גבולות. המסר המרכזי של מבצע סינדור היה כי מתקפת טרור משמעותית נגד הודו לא תיספג עוד באמצעות אבל לאומי, דוסיירים מודיעיניים ופניות דיפלומטיות בלבד. היא תישא מחיר ישיר.

במובן זה, סינדור סימן מעבר מרטוריקה של תגובה למדיניות של תוצאה. לא נקמה נקמה היא רגשית, לעיתים בלתי נשלטת, וממוקדת בעבר. התוצאה היא קרה, מחושבת, ומכוונת לעיצוב התנהגות עתידית. הודו ביקשה להבהיר כי מי שמאפשר, מממן, מתכנן או מעניק חסות לטרור נגד אזרחיה לא ייהנה עוד ממעטפת חסינות רק משום שהעימות מתנהל תחת צל גרעיני.

איפוק אינו עוד הבלגה

אחד השינויים החשובים ביותר לאחר סינדור הוא ההגדרה המחודשת של מושג האיפוק ההודי. במשך שנים נתפסה הודו כשחקנית אחראית דווקא משום שנמנעה מהסלמה רחבה לאחר מתקפות טרור. תפיסת הבלגה אסטרטגית אפשרה להודו לשמר לגיטימציה בינלאומית, אך גם יצרה תסכול פנימי וגירעון הרתעתי. פקיסטן, או לפחות גורמים הפועלים משטחה, למדו כי ניתן לפעול במרחב האפור שבין טרור לבין מלחמה, תוך הסתמכות על החשש הבינלאומי מהסלמה גרעינית.

מבצע סינדור לא ביטל את עקרון האיפוק; הוא הגדיר אותו מחדש. איפוק אינו עוד הימנעות מפעולה, אלא הפעלת כוח מדוד, מוגבל ומכוון מטרה. הודו ביקשה להראות כי היא מסוגלת להעניש מבלי להידרדר למלחמה כוללת; לפגוע מבלי לאבד שליטה; ולשדר נחישות מבלי לחצות את הסף הגרעיני. זו דוקטרינה של תוצאה מכוילת: הפעלת כוח משמעותי, אך מבוקר, כדי לשנות את חישובי היריב.

דווקא משום כך סינדור היה אירוע מסוכן. שני הצדדים רצו להישאר מתחת לסף הגרעיני, אך שניהם גם בדקו עד כמה ניתן להרחיב את מרחב הפעולה מתחתיו. זוהי ליבת פרדוקס היציבות-אי-היציבות בדרום אסיה: הנשק הגרעיני מרסן מלחמה כוללת, אך מאפשר עימותים מוגבלים, תקיפות מדויקות, שימוש בכטב"מים, ירי מנגד ולוחמת תודעה. סינדור לא הפריך את הפרדוקס הזה; הוא המחיש את גבולותיו.

לא רק מבצע צבאי, אלא תגובת מדינה שלמה

המאפיין החשוב ביותר של סינדור הוא שלא היה מדובר רק במבצע קינטי. הודו הפעילה מערך רחב שכלל כוח צבאי, איתות דיפלומטי, מסגור משפטי, לחץ כלכלי, צעדים בתחום המים וניהול נרטיב בינלאומי. במילים אחרות, סינדור היה תגובת מדינה שלמה.

הודו ביקשה לפעול בכמה זירות בעת ובעונה אחת. בשדה הצבאי היא הפגינה יכולת לתקוף מטרות בעומק פקיסטן ובשטחים הנתונים לשליטתה. בזירה הדיפלומטית היא ניסתה לבסס לגיטימציה לפעולה בשם ההגנה העצמית. בזירה המשפטית היא הציגה את הטרור החוצה-גבולות לא כאירוע פלילי בלבד, אלא כאיום בעל אופי מדינתי. בזירה הכלכלית וההידרולוגית, השעיית מחויבויותיה במסגרת אמנת מי האינדוס סימנה כי גם הסכמים שנתפסו בעבר כמנגנוני ייצוב אינם חסינים עוד מפני שחיקה אסטרטגית.

המשמעות רחבה: הודו מאותתת כי ארגז הכלים הביטחוני שלה אינו מוגבל עוד לתגובה צבאית נקודתית. הוא כולל דיפלומטיה, משפט, כלכלה, מים, טכנולוגיה ותודעה. זהו שינוי חשוב במדיניות הביטחון ההודית, אך גם שינוי מסוכן. ככל שיותר תחומים נכנסים לתוך משוואת ההרתעה, כך גדל הסיכון שהעימות הבא יתפתח במהירות ובאופן קשה יותר לחיזוי.

בניין הכוח ההודי: הישגים ופערים

סינדור חיזק את הדימוי של הודו כשחקנית אסרטיבית יותר, אך הוא גם חשף כי היא עדיין נמצאת בתהליך בניית כוח. זהו אחד הלקחים החשובים ביותר מן השנה האחרונה. הודו חזקה יותר משהייתה בעבר, אך היא עדיין אינה יכולה להרשות לעצמה נרטיב ניצחון פשוט.

המערכה האווירית, השימוש בכטב"מים, הלוחמה האלקטרונית, האיומים מטילי BVR, והצורך בהגנה אווירית רב-שכבתית הדגישו כי עליונות צבאית במאה ה-21 אינה נמדדת רק במספר מטוסים, טילים או מערכות נשק. היא נמדדת ביכולת לשלב בין חיישנים, שליטה ובקרה, מודיעין, ISR, מערכות הגנה, קצב תגובה, סייבר ולוחמת תודעה.

עבור הודו, סינדור היה מבחן לכשירות מבצעית, אך גם תזכורת לפערים. יכולותיה השתפרו מאוד בעשור האחרון, בין היתר בזכות רפורמות של Atmanirbhar Bharat, השקעות בביטחון, שיתופי פעולה עם ישראל, צרפת, רוסיה וארצות הברית, והתקדמות בהגנה אווירית ובכטב"מים. אך המערכה גם הראתה כי פקיסטן אינה עומדת במקום.

היא מפעילה מערכות מתקדמות יותר, נהנית מתמיכה סינית וטורקית, ומפתחת תפיסות פעולה המשלבות טילים, כטב"מים, לוחמת מידע והרתעה גרעינית.

הנוכחות הסינית והטורקית: פקיסטן אינה לבד

אחד המאפיינים החשובים ביותר של סינדור הוא הנוכחות הסינית והטורקית בצד הפקיסטני. זהו אולי השינוי האסטרטגי המשמעותי ביותר בהשוואה לעימותים קודמים. הודו אינה מתמודדת עוד רק עם פקיסטן. היא מתמודדת עם מערכת תמיכה רחבה יותר, הכוללת טכנולוגיה, תעשייה ביטחונית, מודיעין, חימושים ומעטפת דיפלומטית.

המערכות הסיניות שבידי פקיסטן, מטוסים, טילים, מערכות הגנה אווירית וחיישנים, הופכות את הזירה ההודית-פקיסטנית גם למעבדה עקיפה של התחרות הודו-סין. עבור בייג'ינג, פקיסטן ממשיכה להיות נכס אסטרטגי: אמצעי ללחץ על הודו ממערב, להרחיב השפעה בדרום אסיה, ולשמר עומק דרך CPEC והקשר הצבאי-תעשייתי. עבור הודו, המשמעות ברורה: כל עימות עתידי עם פקיסטן יכלול גם ממד סיני, גם אם סין אינה צד לוחם רשמי.

גם טורקיה נכנסה למשוואה דרך מערכות בלתי מאוישות, חימושים ותמיכה פוליטית בפקיסטן. הדבר מוסיף רובד נוסף: פקיסטן אינה רק בעלת ברית של סין, אלא חלק מרשת רחבה יותר של שחקנים המבקשים להגדיל השפעה בעולם המוסלמי, במערב אסיה ובזירות שבהן הודו פועלת להעמקת מעמדה.

הודו, ישראל ואיחוד האמירויות: שותפויות כבניין כוח

שנה לאחר סינדור, בולט גם האופן שבו הודו הידקה את קשריה עם שחקניות מרכזיות במערב אסיה, ובראשן ישראל ואיחוד האמירויות. הקשרים הללו אינם רק כלכליים או דיפלומטיים. הם חלק מהבנתה של הודו כי בניין כוח מודרני נשען על שותפויות איכותיות.

איחוד האמירויות חשובה להודו כצומת אנרגטי, פיננסי, לוגיסטי וטכנולוגי. היא ממלאת תפקיד מרכזי בתפיסות קישוריות כמו IMEC, והיא מאפשרת להודו להרחיב את נוכחותה במרחב שבין האוקיינוס ההודי, המפרץ, הים התיכון ואירופה. עבור הודו, הקשר עם האמירויות אינו רק יחסי חוץ; הוא חלק מתשתית אסטרטגית רחבה יותר.

ישראל ממלאת תפקיד אחר אך משלים. עבור הודו, ישראל היא שותפה בעלת ערך בתחומים של הגנה אווירית, כטב"מים, מודיעין, סייבר, מערכות גבול, לחימה בטרור והתמודדות עם אימים רוויים. לאחר סינדור, החשיבות של שותפות מסוג זה גדלה. הודו מבינה כי העימות העתידי לא יוכרע רק באמצעות פלטפורמות גדולות, אלא באמצעות מערכות משולבות, מהירות תגובה, יכולת יירוט, מודיעין בזמן אמת ולמידה מבצעית.

לכן, הקשרים עם ישראל והאמירויות אינם שוליים לניתוח סינדור. הם חלק מן המסקנה הרחבה יותר: הודו בונה לעצמה רשת של שותפויות שמטרתן להגדיל חוסן, גמישות ויכולת פעולה במצבי משבר.

ארצות הברית: שותפה חיונית, אך בלתי צפויה

היחסים עם ארצות הברית נותרו מורכבים. מצד אחד, הודו ממשיכה לראות בושינגטון שותפה חיונית מול סין, בתחומים של טכנולוגיה, ביטחון, שרשראות אספקה, QUAD והאינדו-פסיפיק. מצד שני, חזרת ממשל טראמפ והמתחים סביב מכסים בקיץ 2025 הזכירו לנו דלהי את מגבלות ההישענות על ארצות הברית.

גם במהלך סינדור, שאלת התפקיד האמריקני בהפסקת האש נותרה טעונה. וושינגטון ביקשה להציג עצמה כגורם מתווך או מסייע, בעוד הודו הדגישה כי ההסכמה להפסקת האש הושגה ישירות בין ערוצי ה-DGMO של שני הצבאות. מבחינת הודו, זהו לא פרט

טכני. זו הצהרה על אוטונומיה אסטרטגית: הודו מוכנה לשמוע, לתאם ולנהל קשרים עם מעצמות, אך אינה מעוניינת להצטייר כמי שהחלטותיה הביטחוניות מוכתבות מבחוץ.

עם זאת, הודו אינה יכולה להתעלם מכך שארצות הברית ממשיכה להיות שחקן חיוני בניהול משברים בדרום אסיה. ההיסטוריה של יחסי ארצות הברית-פקיסטן מלמדת כי וושינגטון שבה ופונה לאיסלאמאבאד כאשר יש לה צורך טקטי: במלחמה הקרה, באפגניסטן, במלחמה בטרור, וכעת אולי גם בהקשר של איראן ומערב אסיה. זהו דפוס מוכר, ולא תמיד נוח לניו דלהי.

פקיסטן לאחר סינדור: חולשה צבאית, רלוונטיות דיפלומטית

מצבה של פקיסטן שנה לאחר סינדור מורכב יותר מכפי שנדמה. מצד אחד, היא סובלת מחולשות מבניות: משבר כלכלי מתמשך, תלות חיצונית, דומיננטיות של הצבא, בעיות משילות, ומתיחות פנימית. מבחינה צבאית, סינדור חשף פגיעויות ופתח שאלות על איכות מערכותיה, יכולות ההגנה שלה, ותלותה בספקים חיצוניים. מצד שני, פקיסטן הצליחה לייצר לעצמה בשנה שלאחר מכן רגע דיפלומטי מחודש. משבר מערב אסיה ב-2026, ובייחוד הניסיון לתווך בין איראן לבין ארצות הברית, העניק לאיסלאמאבאד הזדמנות להציג עצמה כשחקנית שימושית. הקשרים בין אסים מוניר לבין טראמפ, הקרבה הגיאוגרפית לאיראן, והיכולת של פקיסטן לדבר עם כמה צדדים בעת ובעונה אחת – כל אלה אפשרו לה לשוב ולהופיע כערוץ דיפלומטי בעל ערך.

אין להפריז בכך. פקיסטן אינה הופכת למעצמה אזורית יציבה רק משום שהיא ממלאת תפקיד תיווך זמני. אך גם אין לזלזל בכך. במדיניות בינלאומית, שימושיות טקטית יכולה לייצר רווחים אסטרטגיים זמניים: גישה לווינגטון, נראות בינלאומית, מרחב תמרון מול מוסדות פיננסיים, ואולי אף שיקום חלקי של מעמדה לאחר סינדור.

התקרבות פקיסטן-ארצות הברית עשויה לאתגר את סין

כאן נמצאת אחת הנקודות החשובות ביותר עבור הודו. ההתקרבות המחודשת בין פקיסטן לבין ארצות הברית אינה בהכרח חדשות רעות לניו דלהי. בטווח הקצר, היא מטרידה: היא מעניקה לפקיסטן נראות, מחזקת את מוניר, ועלולה להחזיר את פקיסטן למעמד של נכס טקטי עבור וושינגטון. אך בטווח הארוך, היא עשויה ליצור חיכוך בתוך התלות העמוקה של פקיסטן בסין.

פקיסטן אינה עומדת לנטוש את סין. הקשרים עם בייג'ינג עמוקים מדי: CPEC, מערכות נשק, תמיכה דיפלומטית, השקעות ותלות צבאית-טכנולוגית. אך אם ארצות הברית תנסה לבנות מחדש מנופי השפעה באיסלאמאבאד דרך איראן, אפגניסטן, מינרלים קריטיים, אנרגיה, סיכול טרור או תיווך אזורי – היא עשויה להכניס משתנה חדש לתוך מערכת שנראתה בשנים האחרונות סינית כמעט לחלוטין.

עבור הודו, המשמעות היא שצריך להימנע מתגובה רגשית. אין לראות כל התקרבות אמריקנית-פקיסטנית ככישלון של הודו או כבגידה אמריקנית. נכון יותר לראות בה מהלך בתוך תחרות רחבה יותר. אם פקיסטן תנסה למקסם רווחים גם מסין וגם מארצות הברית, היא עלולה לייצר לעצמה סתירות חדשות. הודו יכולה לנצל זאת, אך רק אם תנתח את המצב בקרירות אסטרטגית ולא מתוך חרדה דיפלומטית.

מגבלות הודו כמנהיגת הדרום הגלובלי

ההתפתחויות במערב אסיה גם מציפות שאלה לא נוחה עבור הודו. ניו דלהי מציגה עצמה כמנהיגת הדרום הגלובלי, אך במשברי תיווך מרכזיים – כמו המתח בין וושינגטון לבין טהראן – נוכחותה מוגבלת יחסית. הודו היא שחקנית כלכלית, דמוגרפית וטכנולוגית עצומה, אך אין זה אומר שהיא תמיד מסוגלת או מעוניינת למלא תפקיד תיווך פעיל.

הסיבה לכך אינה חולשה בלבד. הודו שומרת על קשרים עם ישראל, איראן, מדינות המפרץ וארצות הברית, ולכן לעיתים מעדיפה זהירות על פני יוזמה גלויה. אך הפער בין השאיפה להנהגת הדרום הגלובלי לבין היעדר תפקיד תיווך משמעותי במשברים מסוימים מייצר מגבלה תפיסתית. הודו יכולה להיות קול של הדרום הגלובלי, אך לא תמיד היא מוכנה לשלם את המחיר הדיפלומטי של תיווך פעיל.

פקיסטן, לעומת זאת, דווקא משום שהיא חלשה יותר, יכולה לעיתים להרשות לעצמה להיות שימושית. היא אינה נתפסת כמעצמה בעלת שאיפות גלובליות כמו הודו, ולכן יכולה לפעול כערץ טקטי במצבים שבהם הודו מעדיפה לא להסתכן.

שנה לאחר סינדור: לא ניצחון פשוט, אלא מערכת מורכבת יותר

הטעות תהיה לתאר את השנה שלאחר סינדור כסיפור פשוט של ניצחון הודי או הפסד פקיסטני. המציאות מורכבת יותר. הודו יצאה מן המבצע עם דימוי של שחקנית נחושה יותר, עם דוקטרינת תוצאה ברורה יותר, ועם נכונות רחבה יותר להפעיל כוח מתחת לסף הגרעיני. אך היא גם יצאה עם הבנה כי בניין הכוח שלה עדיין בעיצומו, וכי פקיסטן נהנית מעומק סיני וטורקי משמעותי.

פקיסטן, מנגד, לא יצאה מחזקת צבאית, אך הצליחה לייצר לעצמה מרחב דיפלומטי חדש. היא מנסה להפוך חולשה לרלוונטיות, ולמנף את מעמדה במערב אסיה כדי לשוב ולהיות שימושית עבור ארצות הברית. התהליך הזה אינו מבטל את תלותה בסין, אך עשוי לסבך אותה.

סין נותרת השחקנית החיצונית החשובה ביותר עבור פקיסטן, אך חזרת ארצות הברית למרחב הפקיסטני – גם אם מוגבלת, טקטית ואינטרסנטית – עשויה לאתגר את בלעדיות ההשפעה הסינית. טורקיה מוסיפה רובד נוסף של תמיכה לפקיסטן. ישראל ואיחוד האמירויות הופכות עבור הודו לשותפות חשובות יותר בבניין כוח, חוסן וקישוריות. וארצות הברית נותרת בריזמנית שותפה חיונית ומקור לאיודאות.

סיכום: דוקטרינת התוצאה והאתגר ההודי הבא

מבצע סינדור לא סיים את עידן המשברים בין הודו לבין פקיסטן. הוא פתח שלב חדש, בו הודו מבקשת להראות כי טרור חוצה גבולות יישא מחיר; כי איפוק אינו בהכרח הבלגה; וכי ניתן להפעיל כוח מכויל גם תחת צל גרעיני. זו דוקטרינה שאפתנית, אך היא מחייבת זהירות רבה.

האתגר ההודי בשנה השנייה שלאחר סינדור יהיה כפול. ראשית, עליה להמשיך לבנות יכולת צבאית, טכנולוגית ותודעתית שתתאים לעימותים מהירים, רוויים ומורכבים יותר. שנית, עליה להבין את הזירה הדיפלומטית החדשה: פקיסטן אינה רק יריבה צבאית; היא גם שחקנית המנסה לשקם רלוונטיות דרך תיווך. סין אינה רק תומכת חיצונית; היא חלק ממבנה הכוח הפקיסטני. ארצות הברית אינה רק שותפה של הודו; היא גם מעצמה שחוזרת לפקיסטן כאשר הדבר משרת את צרכיה.

לכן, הלקח המרכזי מסינדור אינו שהודו ניצחה, אלא שהיא נכנסה לעידן שבו עוצמה צבאית, דיפלומטיה, תיווך, טכנולוגיה, מים, מידע ותחרות בין מעצמות משתלבים זה בזה. הודו תצטרך להפעיל כוח, אך גם לחשב את השלכותיו. היא תצטרך לשמר אוטונומיה אסטרטגית, אך גם להעמיק שותפויות. והיא תצטרך להתמודד עם פקיסטן לא רק כבעיה ביטחונית, אלא כחלק ממשוואה אזורית רחבה יותר שבה גם סין, ארצות הברית, ישראל, איחוד האמירויות וטורקיה ממלאות תפקיד.

שנה לאחר סינדור, דרום אסיה אינה יציבה יותר. היא מתוחכמת יותר, מסוכנת יותר, ורבת שכתית יותר. עבור הודו, דוקטרינת התוצאה יכולה לחזק הרתעה – אך רק אם תלווה ביכולת, ריסון, דיפלומטיה וחישוב אסטרטגי קר.

ד"ר לורן דגן עמוס היא מומחית למדיניות החוץ ההודית במרכז בס"א וחברת פורום דבורה.